

Universitetslektor Kristian Øen

Vurdering av kompetanse for inkluderende praksis

Vurdering av kompetanse for inkluderende praksis

10.03.23

Kristian Øen
kristian.oen@nla.no

Hva er kompetanse for inkluderende praksis?

1. Hva er inkluderende praksis?
2. Hva er kompetanse? (forholdet mellom teori og praksis)
3. Hvilken kompetanse bidrar til en inkluderende praksis og hvilken kompetanse bidrar ikke til en inkluderende praksis?

Inkludering – en Kongstanke/Masteride’?

Kjennetegn

- Stor utbredelse
- Har kraft til å utløse reformer
- Tidsriktig og dermed selvbegrunnede

Røvik, K. A. (2014, s. 17)

Fra inkludering til inkluderende praksis

- Et politisk skapt begrep (Takala et al., 2012)
- «Holdninger» til inkludering ser ut til å være mer positive jo lengre avstanden er til barnet (Avramidis & Norwich, 2002)
- Balansering av dilemma (Gidlund, 2018; Razer & Friedman 2013)
- Det «pedagogiske skjønn»
- De voksnes «holdninger» påvirker praksis i stor grad
- Fra holdningsproblem til grunnlagsproblem

Praksis

Praksis-drivere

NLA
Høgskolen

The diagram consists of two green, irregularly shaped areas separated by a horizontal line. The top area is labeled 'Praxis' and contains three green arrows: one at the top pointing right, one on the left pointing up, and one on the right pointing down. The bottom area is labeled 'Praxis-driver' and contains two green arrows: one on the left pointing up and one on the right pointing down. A thin horizontal line runs across the middle, separating the two sections.

Praxis

Praxis-driver

Spesialpedagogikken

«Spesialpedagogikkens overordnede mål er å bidra til livskvalitet, læring og personlig utvikling for funksjonshemmede barn, unge, voksne og eldre. Funksjonshemmedes behov, rettigheter og muligheter er spesialpedagogikkens legitimasjonsgrunnlag» (Befring og Tangen 2001, s. 13)

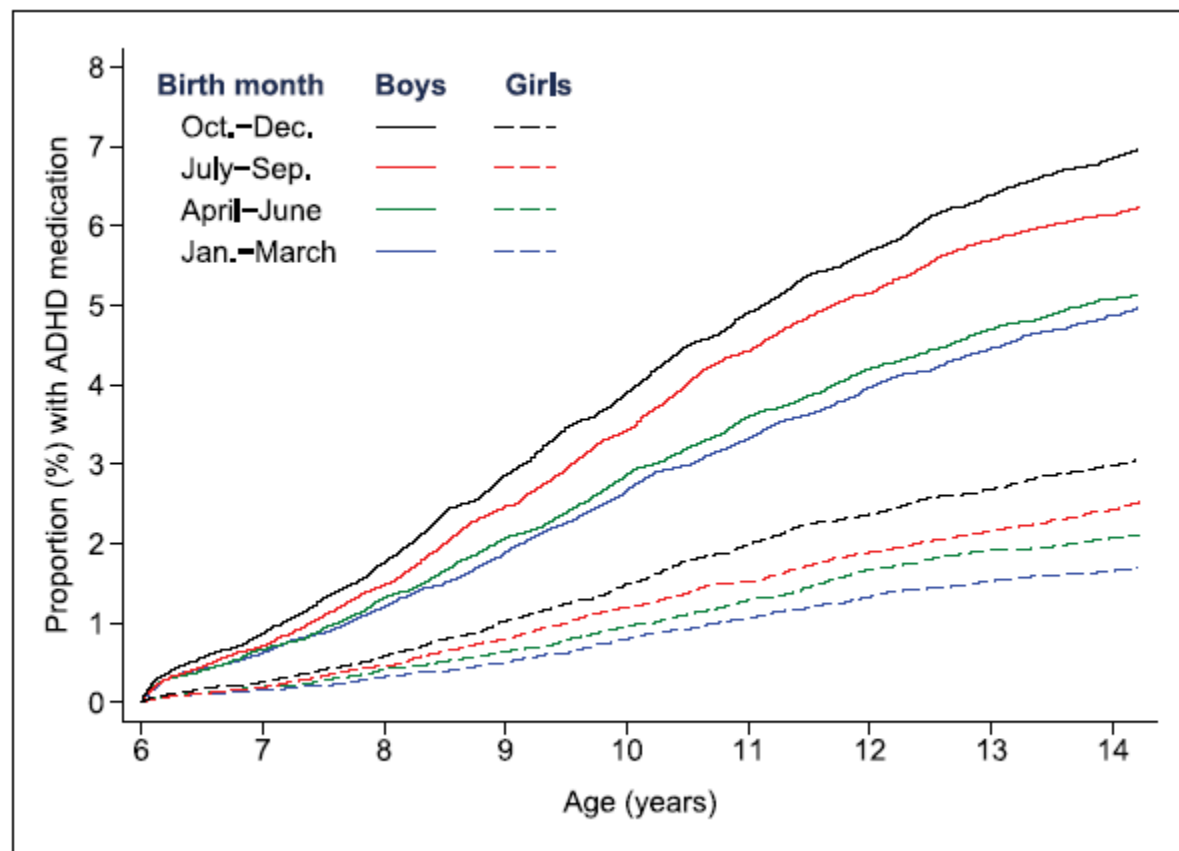
«Spesialpedagogikkens overordnede mål er å fremme gode lærings, utviklings- og livsvilkår for barn, unge og voksne som av ulike grunner møter- eller er i betydelig risiko for å møte funksjonshemmende vansker og barrierer i sin utvikling, læring og livsutfoldelse. » (Tangen 2014, s. 17)

Lærevansker/diagnoser

Lærevansker er:

1. Noe reelt som eksisterer uavhengig av hva vi føler, tenker og mener
2. Noe vi har funnet opp som en forklaring på noe vi ikke helt forstår eller passer inn

Karlstad et al., (2017), *Scandinavian Journal of Public Health*, 2017; 45: 343–349

FRA ANDRE TIDSSKRIFTER

Yngst i klassen, mer deprimert?

ARTIKKEL

Lise Skogstad Loftsgaard Om forfatteren

LITTERATUR

Er det en sammenheng mellom alder i årskullet og psykisk lidelse? En ny studie fra USA tyder på det.

KOMMENTARER (0)

Publisert: 6. november 2019
Utgave 17, 19. november 2019

Tidsskr Nor Legeforen 2019
doi: 10.4045/tidsskr.19.0655

 PlumX Metrics

FÅR BARN FØDT SENT PÅ ÅRET OFTERE YTELSESR FRA NAV?

Av Ivar Lima og Ingunn Helde¹

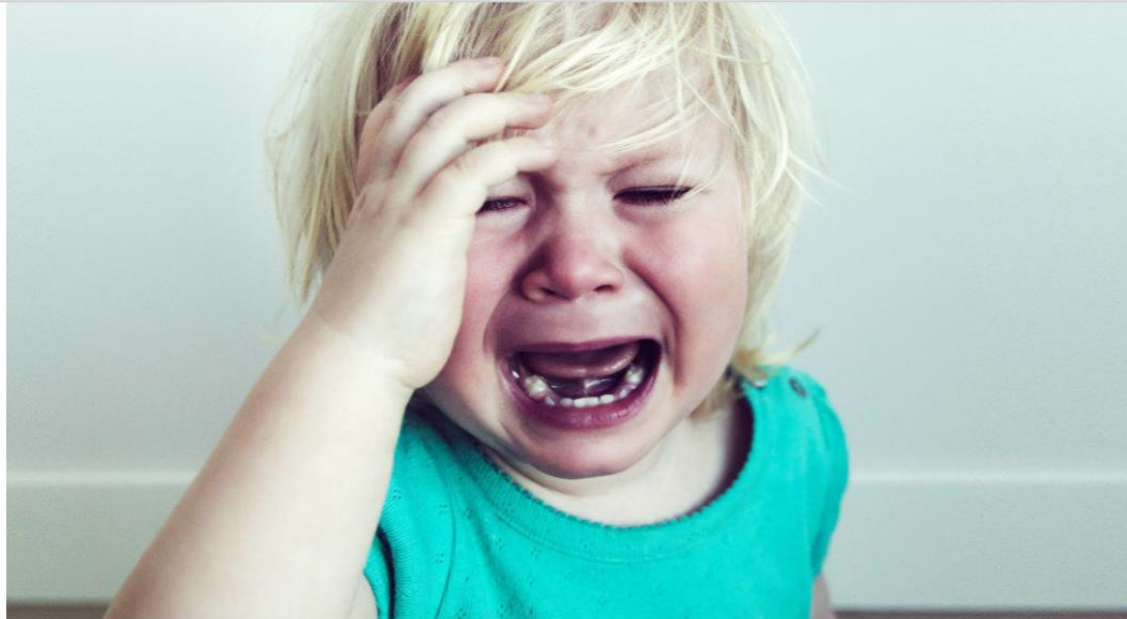
Sammendrag

En rekke studier viser at de yngste barna i en skoleklasse har større risiko for å få en ADHD-diagnose enn de eldste barna. Særlig når en sammenligner gutter født i fjerde kvartal med gutter født i første kvartal er denne tendensen markant. Dette blir ofte antatt å ha sammenheng med at de yngste barna i gjennomsnitt er mindre modne i forhold til eldre barn i samme skoleklasse.

I denne artikkelen undersøker vi om mottak av hjelpestønad for barn, og mottak av arbeidsavklaringspenger (AAP) eller uføretrygd senere i livet påvirkes av når på året man er født.

Vi finner at barn født sent på året har betydelig høyere risiko for å motta hjelpestønad enn barn født tidlig på året. Sammenhengen er sterkest blant gutter. Det er ingen sammenheng mellom fødselsmåned og mottak av hjelpestønad for barn i alderen 0-5 år blant gutter, mens vi finner en svak sammenheng blant jenter. For begge kjønn er det likevel slik at forskjellen i all hovedsak oppstår etter skolestart. Dette gir støtte til antakelsen om at sammenhengen handler om å være yngst i en skoleklasse. Blant de som er født sent på året er det langt flere som har ADHD-diagnoser, og det forklarer nesten hele forskjellen i mottak av hjelpestønad sammenlignet med de født tidlig på året.

Vi finner en tendens til at de som er født i november og desember oftere mottar uføretrygd i 20-årsalderen sammenlignet med de som er født i januar. Blant jenter er det for eksempel 0,2 prosentpoeng flere mottakere av uføretrygd blant de født i desember sammenlignet med de født i januar. Denne sammenhengen er svakere enn den vi så for mottak av hjelpestønad, men særlig

Forsker Bjørg Kjær mener det er absurd at vi tilbyr barn med atferdsvansker diagnoser i stedet for å se på hva som i omgivelsene bidrar til å gi barna problemer. Illustrasjonsfoto: ThinkstockPhoto

Flere barn får diagnoser når ansatte blir færre

Antallet danske barn som får diagnoser har økt med 43 prosent på seks år. Flere barn får diagnoser når antallet voksne per barn blir færre, viser ny forskning.

Forståelse og konsekvenser

Utgangspunkt	Tidlig innsats og Kartlegging	Omfang av lærevansker og diagnoser	Tilpasset opplæring	Kompetansebehov	Åpning for medvirkning	Indikator på en inkluderende praksis	Dilemma
Spor 1: Lærevansker/ diagnoser er noe reelt							
Spor 2: Lærevansker/ diagnoser er en sosial konstruksjon							

Så tidlig kan ADHD oppdages

- ⓕ Mistanke om diagnosen er den vanligste årsaken til at barn og unge henvises til psykisk helsevern, ifølge Helsedirektoratet. ADHD-Norge mener tidlig oppdagelse er viktig.

Sist oppdatert: 05.02.2022

Det anslås at tre til fem prosent av barn under 18 år har ADHD. Tallet tilsvarer i snitt ett barn i hver skoleklasse i landet.

– Problemene kommer som oftest til syne i tidlig skolealder, noe som fører til at foreldrene til barnet oppsøker profesjonell hjelp og utredning. Det hender man ser ADHD-symptomer enda tidligere, men slike tilfeller er det knyttet mer usikkerhet til, sier professor Jan Haavik ved Universitetet i Bergen, som har forsket på ADHD i 20 år. Jo nærmere skolealder barnet er, jo mer sikker vil en diagnose være, ifølge professoren.

– Hjernen og atferden modnes i denne tiden, men det er individuelle forskjeller innen modningshastighet.

De vanligste tegnene

Jan Haavik. Foto: Melanie Burford

TIDSSKRIFT FOR NORSK PSYKOLOGFORENING

PSYKOLOGI

[TIDLIGERE UTGAVER](#) | [ABONNEMENT OG LØSSALG](#) | [STILLINGSANNONSER](#) | [FOR ANNONSØRER](#) | [SKRIV FOR OSS](#) | [OM OSS](#) | [ENGLISH](#)

Du er her: [Psykologtidsskriftet](#) ▶ [Utgave 9-2017](#) ▶ [Artikkel](#)

Fagessay

 Skriv ut Last ned PDF Kjøp denne utgaven Del

Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 54, nummer 9, 2017, side 834-843

Lesevansker

Oppsummering av ny forskning

Tekst [Jan Erik Klinkenberg](#)

Kontakt jekli@frisurf.no

Spesialist i klinisk psykologi

Vi kan med rimelig sikkerhet predikere hvem som er i risiko for å utvikle lese- og skrivevansker før og ved skolestart. Det finnes også evidensbaserte, virksomme tiltak som er både tids- og kostnadseffektive. Skoler og fagfolk må ta dette på alvor.

[PSYKOLOGFORENINGEN](#)

[LOGG INN](#)

Søk Søk på tittel, tema, forfatter, dato eller fritekst

Start søk her

søk

Avansert søk

Finn Bla deg fram til det du leter etter

Arbeid, organisasjon og ledelse • Fag, kultur og historie • Familie, barn og samliv • Klinisk psykologi • Kognitiv psykologi • Nevropsykologi og biologisk psykologi • Oppvekst, skole og utdanning • Personlighet og identitet • Psykologi og helse • Samfunns- og sosialpsykologi • Utviklingspsykologi

NLA
Høgskolen

§ 1-4. Tidleg innsats på 1. til 4. trinn

På 1. til 4. årstrinn skal skolen sørge for at elevar som står i fare for å bli hengande etter i lesing, skriving eller rekning, raskt får eigna intensiv opplæring slik at forventa progresjon blir nådd. Om omsynet til eleven sitt beste talar for det, kan den intensive opplæringa i ein kort periode givast som eineundervisning.

0 Føyd til med lov 8 juni 2018 nr. 27 (i.kr. 1 aug 2018 iflg. res. 8 juni 2018 nr. 825), tidlegare § 1-4 endra paragrafnummer til § 1-5.

Utvalget mener derfor at forsterket innsats ikke bør være forbeholdt elever på de laveste trinnene, men at skolen bør ha plikt til å gi forsterket opplæring til elever på alle trinn.

Utvalget foreslår videre at forsterket innsats ikke skal begrenses til lesing, skriving og regning, men gjelde all opplæring (s.370)

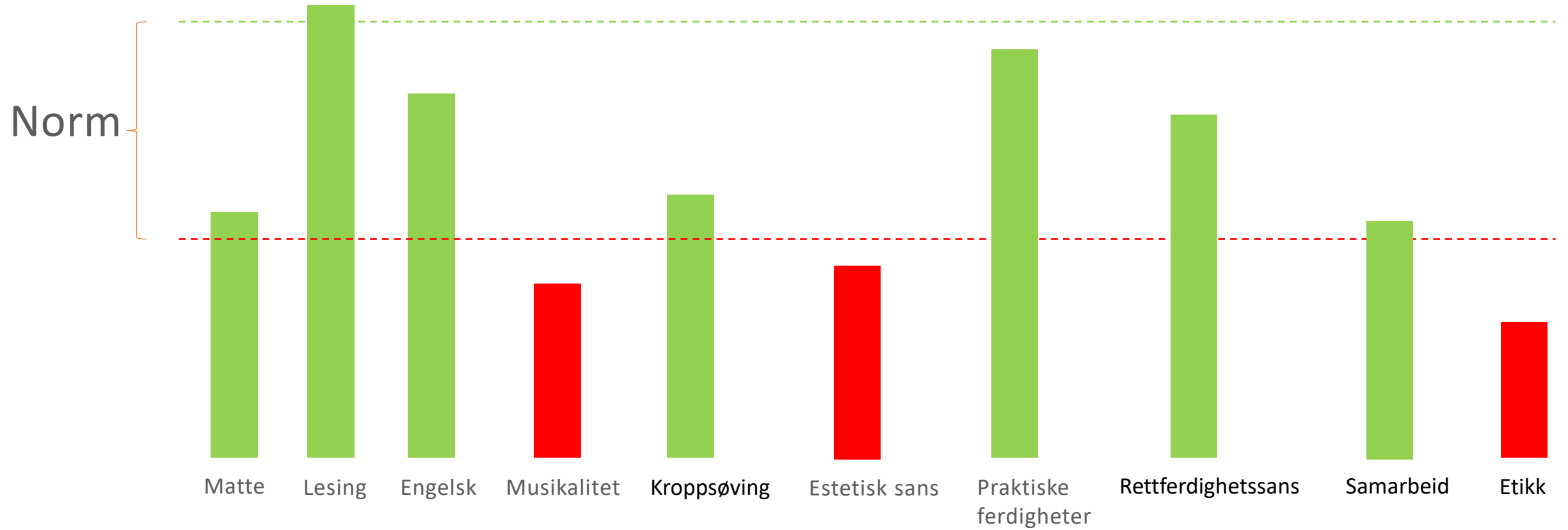
NOU

Norges offentlige utredninger 2019:23

Ny opplæringslov

NLA
Høgskolen

- 2000 → Slutten av 2. klasse
- 2007 → Slutten av 1. klasse
- 2020 → Til jul i 1. klasse
- 2030 → ??????

Kartlegging i barnehagen – en del av en voksende bekymringsindustri

Av førstelektor Mari Pettersvold og førsteamanuensis Solveig Østrem, Høgskolen i Vestfold

Det samme mønsteret går igjen: Man leter etter et "normalt barn", men rammene for hva som er normalt, er så trange at et hvilket som helst barn risikerer å bli definert som avviker. Det er lett å få merkelappen "mestrer ikke".

Kartleggingsverktøyet TRAS (Tidlig registrering av språkutvikling) har til hensikt å kartlegge alle barns språkutvikling. Vår kritikk går ut på at verktøyet ignorerer nyere kunnskap om de store variasjonene i barns normalutvikling. TRAS bidrar til å snevre inn forståelsen av barnehagens språkmiljø ved at det trekker oppmerksomheten mot det som lar seg måle: Grammatikk og uttale blir viktigere enn barns kreative bruk av språket.

Kapittel 2

«Kom som du er, og bli som oss?» 38

Sven Nilsen

Innledning 38

Bakgrunn 39

Fellesskolen og spenningen mellom fellesskap
og tilpasning, likhet og likeverd 39

Fellesskap – møte mangfold med «det samme»? 40

Forståelse og konsekvenser

Utgangspunkt	Tidlig innsats og Kartlegging	Omfang av lærevansker og diagnoser	Tilpasset opplæring	Kompetansebehov	Åpning for medvirkning	Indikator på en inkluderende praksis	Dilemma
Spor 1: Lærevansker/ diagnoser er noe reelt	Utrede barnets evner og forutsetninger ut i fra kriterier for normalitet						
Spor 2: Lærevansker/ diagnoser er en sosial konstruksjon							

Forståelse og konsekvenser

Utgangspunkt	Tidlig innsats og Kartlegging	Omfang av lærevansker og diagnoser	Tilpasset opplæring	Kompetansebehov	Åpning for medvirkning	Indikator på en inkluderende praksis	Dilemma
Spor 1: Lærevansker/ diagnoser er noe reelt	Utrede barnets evner og forutsetninger ut i fra kriterier for normalitet						
Spor 2: Lærevansker/ diagnoser er en sosial konstruksjon	Kartlegge barrierer og muligheter i læringsmiljøet						

– Eksplosiv økning i antall ADHD-diagnoser

Psykologspesialist Espen Idås tror mange av barna i statistikken kan ha helt andre problemer enn ADHD.

UTBREDT: ADHD er i dag den mest utbredte barnediagnosen ved siden av astma. (illustrasjonsbilde)
FOTO: SCANPIX

Guro Hatlo
Journalist

Anette Dotseth Stensholt
Journalist

Oppdatert 13.12.2017, kl. 10:18

Ifølge Reseptregisteret har antall personer med diagnosen i Norge økt fra 11 000 til 42 000 de siste ti årene.

Vestfold ligger høyt både på ADHD-diagnoser gitt til barn og medisinerings, og psykologspesialist Espen Idås beskriver økningen de siste årene som eksplosiv.

– Det er vanskelig å forstå at en hjerneorganisk lidelse skulle ha en sånn økning i en befolkning. Det har kanskje gått sånn man fryktet – at det er blitt en slags epidemi og en enkel forklaring på noe som er mer komplekst.

Fakta om ADHD

- > ADHD står for Attention Deficit/Hyperactivity Disorder
- > Nevrologisk forstyrrelse som primært innebærer økt uro og vansker med oppmerksomhet.

autisme (Foto: TV 2)

Tjuedobling av autismediagnoser de siste 15 årene

På femten år er det en tjuedobling av personer som får diagnosen
autismespekterforstyrrelser.

KB0wOokoSvZ2aV289rh5...

Er autisme blitt vanligere?

FRA ANDRE TIDSSKRIFTER

Trine B. Haugen Om forfatteren

ARTIKKEL

LITTERATUR

KOMMENTARER (0)

Den tilsynelatende økningen i prevalens av autisme skyldes sannsynligvis bedre registrering og endret diagnostisering.

Illustrasjonsfoto: Science Photo Library

Publisert: 30. juni 2015

No. 12, 30. juni 2015
Tidsskr Nor Legeforen 2015
135:1122
DOI: 10.4045/tidsskr.15.0559

Redaktør: .

PDF

SKRIV UT

KOMMENTER ARTIKKEL

Dysleksi

Lesevansker

[30 spørsmål om dysleksi](#)

Har jeg dysleksi?

Dysleksi fra A til Å

Faglitteratur

30. Har antallet dyslektikere økt i de siste årene?

Om dysleksi i første omgang er et biologisk/arvelig avvik, er det neppe trolig at det har skjedd en økning i antallet dyslektikere. Derimot kan man tale om en økning på et annet plan. Samfunnets krav om effektiv skriftspråklig ferdighet vokser stadig. Om man tidligere i ganske mange yrker kunne klare seg med en beskjeden leseferdighet og nesten ingen skriveferdighet, kan man i dag nesten ikke finne noe yrke uten høye krav til skriftspråket. Det betyr at stadig flere mennesker med dyslektisk disposisjon kommer til kort.

I løpet av de siste tiår får stadig flere mennesker lengre utdanning. Og utdanningen stiller stadig større krav til selvstendig skriftspråklig arbeid. Datamaskiner invaderer yrkesliv og hverdagsliv for stadig flere mennesker. Moderne informasjonsteknologi stiller store krav til skriftspråklig presisjon, der dyslektikere ubarmhjertig kommer til kort.

[« Tilbake til spørsmålene](#)

Forståelse og konsekvenser

Utgangspunkt	Tidlig innsats og Kartlegging	Omfang av lærevansker og diagnoser	Tilpasset opplæring	Kompetansebehov	Åpning for medvirkning	Indikator på en inkluderende praksis	Dilemma
Spor 1: Lærevansker/ diagnoser er noe reelt	Utrede barnets evner og forutsetninger ut i fra kriterier for normalitet	Flere oppdages på et tidligere tidspunkt					
Spor 2: Lærevansker/ diagnoser er en sosial konstruksjon	Kartlegge barrierer og muligheter i læringsmiljøet						

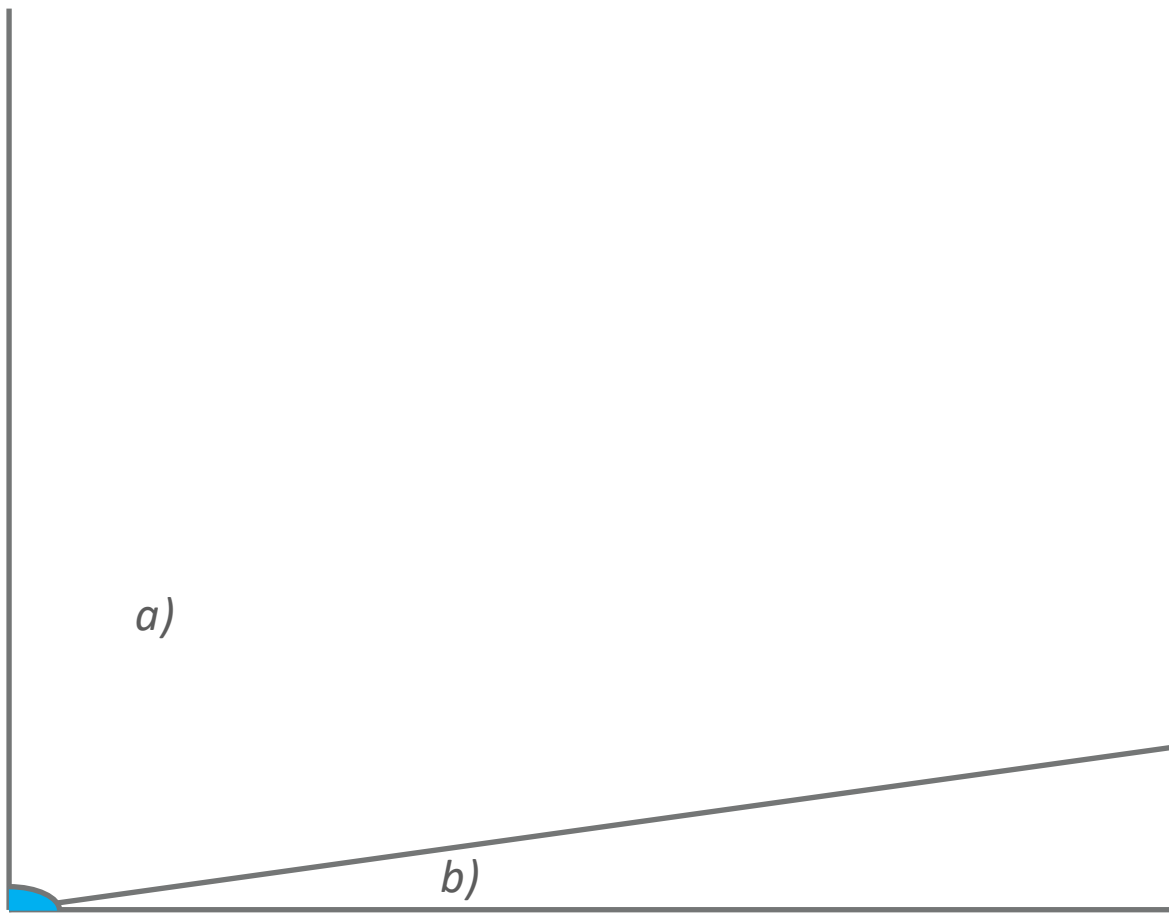
Forståelse og konsekvenser

Utgangspunkt	Tidlig innsats og Kartlegging	Omfang av lærevansker og diagnoser	Tilpasset opplæring	Kompetansebehov	Åpning for medvirkning	Indikator på en inkluderende praksis	Dilemma
Spor 1: Lærevansker/ diagnoser er noe reelt	Utrede barnets evner og forutsetninger ut i fra kriterier for normalitet	Flere oppdages på et tidligere tidspunkt					
Spor 2: Lærevansker/ diagnoser er en sosial konstruksjon	Kartlegge barrierer og muligheter i læringsmiljøet	Færre barn kommer til kort og får navngitte lærevansker og diagnoser					

Pedagogisk tilrettelegging

- Pedagogikk for reguleringsvansker
- Pedagogikk for autismespekter
- Synspedagogikk
- Audiopedagogikk
- Nevropedagogikk
- Traumebevisst pedagogikk
- Pedagogikk for psykisk utviklingshemming
- Pedagogikk for barn med Dyspraktiske vansker
-
-
-
-

Forståelse og konsekvenser

Utgangspunkt	Tidlig innsats og Kartlegging	Omfang av lærevansker og diagnoser	Tilpasset opplæring	Kompetansebehov	Åpning for medvirkning	Indikator på en inkluderende praksis	Dilemma
Spor 1: Lærevansker/ diagnoser er noe reelt	Utrede barnets evner og forutsetninger ut i fra kriterier for normalitet	Flere oppdages på et tidligere tidspunkt	Mest mulig skreddersøm				
Spor 2: Lærevansker/ diagnoser er en sosial konstruksjon	Kartlegge barrierer og muligheter i læringsmiljøet	Færre barn kommer til kort og får navngitte lærevansker og diagnoser					

Forståelse og konsekvenser

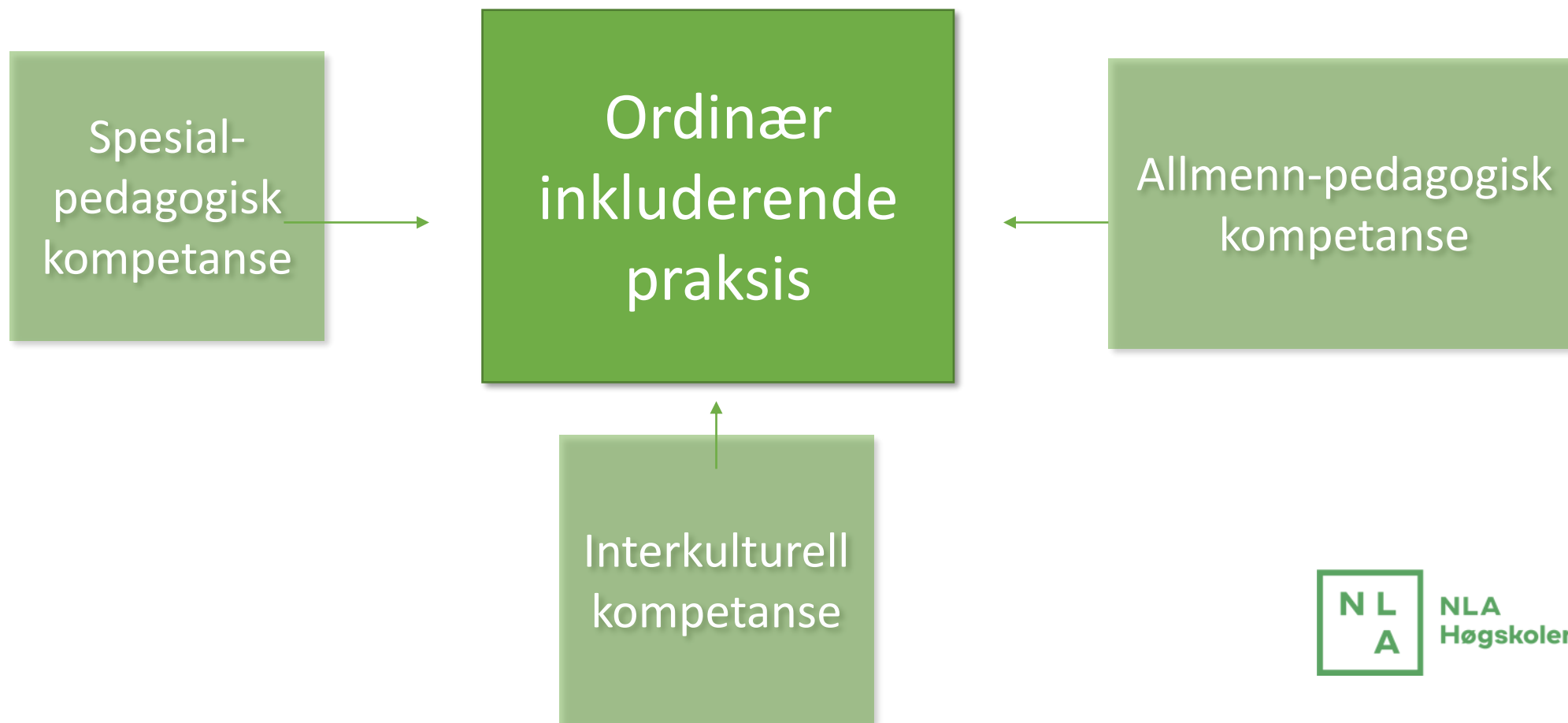
Utgangspunkt	Tidlig innsats og Kartlegging	Omfang av lærevansker og diagnoser	Tilpasset opplæring	Kompetansebehov	Åpning for medvirkning	Indikator på en inkluderende praksis	Dilemma
Spor 1: Lærevansker/ diagnoser er noe reelt	Utrede barnets evner og forutsetninger ut i fra kriterier for normalitet	Flere oppdages på et tidligere tidspunkt	Mest mulig skreddersøm				
Spor 2: Lærevansker/ diagnoser er en sosial konstruksjon	Kartlegge barrierer og muligheter i læringsmiljøet	Færre barn kommer til kort og får navngitte lærevansker og diagnoser	Fokus på universelle tiltak og god kvalitet på det ordinære				

Spesialpedagogisk spisskompetanse

- Pedagogikk for reguleringsvansker
- Pedagogikk for autismespekter
- Synspedagogikk
- Audiopedagogikk
- Nevropedagogikk
- Traumebevisst pedagogikk
- Pedagogikk for psykisk utviklingshemming
- Pedagogikk for barn med Dyspraktiske vansker
-
-
-
-

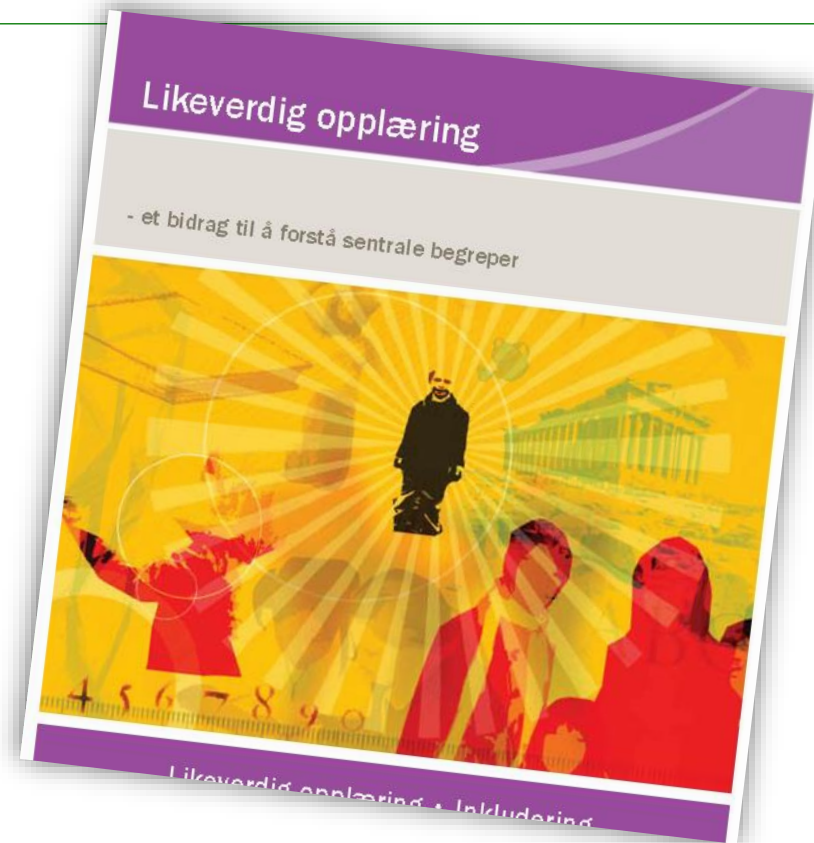

Bruken av spesial (Pedagogisk)kompetanse

Kvalitet i den ordinære opplæringen

«En klar politisk målsetning om å redusere behovet for spesialundervisning gjennom å styrke tilpasset opplæring innenfor det ordinære opplæringstilbudet»

Forståelse og konsekvenser

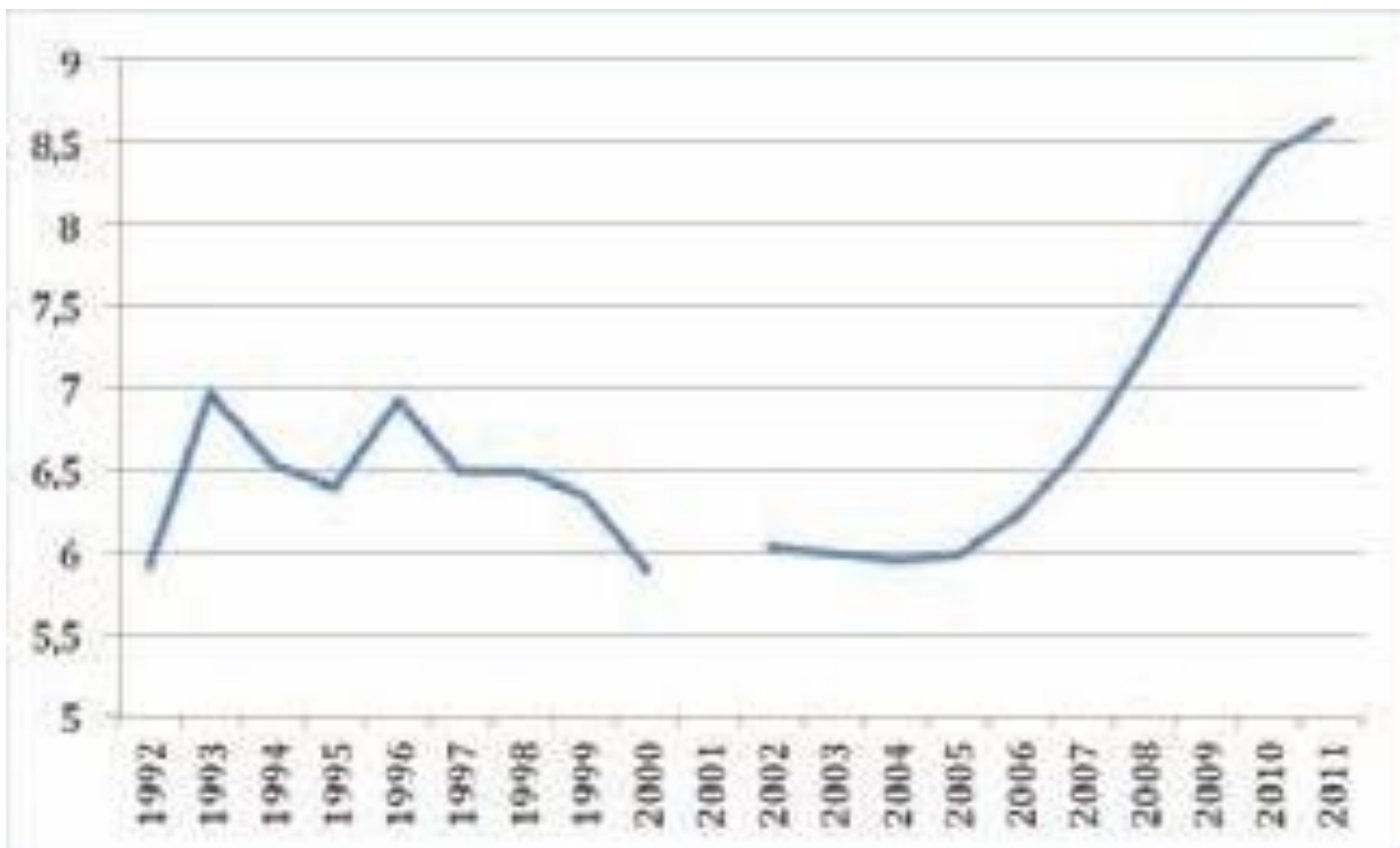
Utgangspunkt	Tidlig innsats og Kartlegging	Omfang av lærevansker og diagnoser	Tilpasset opplæring	Kompetansebehov	Åpning for medvirkning	Indikator på en inkluderende praksis	Dilemma
Spor 1: Lærevansker/ diagnoser er noe reelt	Utrede barnets evner og forutsetninger ut i fra kriterier for normalitet	Flere oppdages på et tidligere tidspunkt	Mest mulig skreddersøm	Mer spesialpedagogisk spisskompetanse			
Spor 2: Lærevansker/ diagnoser er en sosial konstruksjon	Kartlegge barrierer og muligheter i læringsmiljøet	Færre barn kommer til kort og får navngitte lærevansker og diagnoser	Fokus på universelle tiltak og god kvalitet på det ordinære				

Forståelse og konsekvenser

Utgangspunkt	Tidlig innsats og Kartlegging	Omfang av lærevansker og diagnoser	Tilpasset opplæring	Kompetansebehov	Åpning for medvirkning	Indikator på en inkluderende praksis	Dilemma
Spor 1: Lærevansker/ diagnoser er noe reelt	Utrede barnets evner og forutsetninger ut i fra kriterier for normalitet	Flere oppdages på et tidligere tidspunkt	Mest mulig skreddersøm	Mer spesialpedagogisk spisskompetanse			
Spor 2: Lærevansker/ diagnoser er en sosial konstruksjon	Kartlegge barrierer og muligheter i læringsmiljøet	Færre barn kommer til kort og får navngitte lærevansker og diagnoser	Fokus på universelle tiltak og god kvalitet på det ordinære	Mer fokus på samarbeidskompetanse i laget rundt barnet og laget rundt læreren			

Forståelse og konsekvenser

Utgangspunkt	Tidlig innsats og Kartlegging	Omfang av lærevansker og diagnoser	Tilpasset opplæring	Kompetansebehov	Åpning for medvirkning	Indikator på en inkluderende praksis	Dilemma
Spor 1: Lærevansker/ diagnoser er noe reelt	Utrede barnets evner og forutsetninger ut i fra kriterier for normalitet	Flere oppdages på et tidligere tidspunkt	Mest mulig skreddersøm	Mer spesialpedagogisk spisskompetanse	Objekt		
Spor 2: Lærevansker/ diagnoser er en sosial konstruksjon	Kartlegge barrierer og muligheter i læringsmiljøet	Færre barn kommer til kort og får navngitte lærevansker og diagnoser	Fokus på universelle tiltak og god kvalitet på det ordinære	Mer fokus på komplementær kompetanse i laget rundt barnet og laget rundt læreren	Subjekt		

«20-prosentregelen» - Omfanget av spesialundervisning i norske skoler

Kunnskapskravet i skolen har økt slik at man nå i mye større grad enn tidligere ser hvilke elever som oppfyller skolens kunnskapskrav og hvem som ikke gjør det. Som en konsekvens av at vi forsøker å lage en skole for alle, opplever vi at over 20 prosent av norske elever ikke har tilfredsstillende utbytte av den ordinære undervisningen. Artikkelforfatteren argumenterer i denne artikkelen for at man derfor fremover bør tilby spesialundervisning til tjue prosent av elevene.

Forfatter [Rune Hausstätter](#)

Publisert 02.12.2013

Hentet fra [Spesialpedagogikk6/2013](#)

Tema

[FAS \(Faglig Administrativt Støttesystem\)](#).

[Spesialundervisning](#)

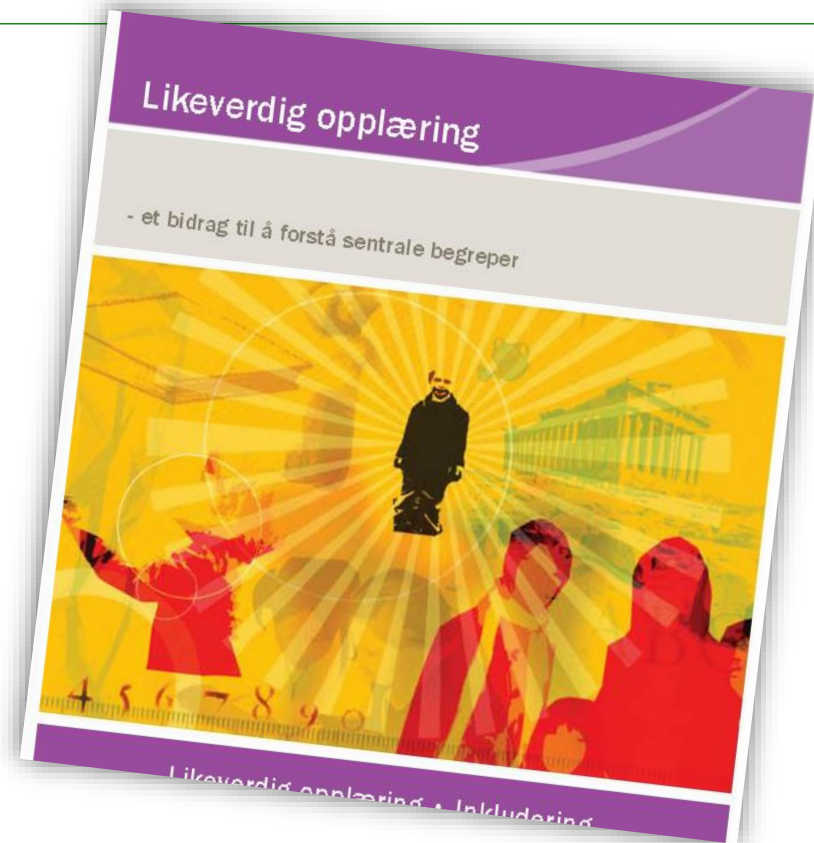
Relaterte artikler

[Kunnskapsløftet – egnet løft i en skole for «alle og enhver»?](#)

Publisert: 14.01.2014

Kvalitet i den ordinære opplæringen

«En klar politisk målsetning om å redusere behovet for spesialundervisning gjennom å styrke tilpasset opplæring innenfor det ordinære opplæringstilbudet»

Forståelse og konsekvenser

Utgangspunkt	Tidlig innsats og Kartlegging	Omfang av lærevansker og diagnoser	Tilpasset opplæring	Kompetansebehov	Åpning for medvirkning	Indikator på en inkluderende praksis	Dilemma
Spor 1: Lærevansker/ diagnoser er noe reelt	Utrede barnets evner og forutsetninger ut i fra kriterier for normalitet	Flere oppdages på et tidligere tidspunkt	Mest mulig skreddersøm	Mer spesialpedagogisk spisskompetanse	Objekt	Økt omfang av spesialundervisning?	
Spor 2: Lærevansker/ diagnoser er en sosial konstruksjon	Kartlegge barrierer og muligheter i læringsmiljøet	Færre barn kommer til kort og får navngitte lærevansker og diagnoser	Fokus på universelle tiltak og god kvalitet på det ordinære	Mer fokus på komplementær kompetanse	Subjekt	Reduksjon av spesialundervisning?	

Forståelse og konsekvenser

Utgangspunkt	Tidlig innsats og Kartlegging	Omfang av lærevansker og diagnoser	Tilpasset opplæring	Kompetansebehov	Åpning for medvirkning	Indikator på en inkluderende praksis	Dilemma
Spor 1: Lærevansker/ diagnoser er noe reelt	Utrede barnets evner og forutsetninger ut i fra kriterier for normalitet	Flere oppdages på et tidligere tidspunkt	Mest mulig skreddersøm	Mer spesialpedagogisk spisskompetanse	Objekt	Økt omfang av spesialundervisning?	Merkelapper og segregering?
Spor 2: Lærevansker/ diagnoser er en sosial konstruksjon	Kartlegge barrierer og muligheter i læringsmiljøet	Færre barn kommer til kort og får navngitte lærevansker og diagnoser	Fokus på universelle tiltak og god kvalitet på det ordinære	Mer fokus på komplementær kompetanse	Subjekt	Reduksjon av spesialundervisning?	

Forståelse og konsekvenser

Utgangspunkt	Tidlig innsats og Kartlegging	Omfang av lærevansker og diagnoser	Tilpasset opplæring	Kompetansebehov	Åpning for medvirkning	Indikator på en inkluderende praksis	Dilemma
Spor 1: Lærevansker/ diagnoser er noe reelt	Utrede barnets evner og forutsetninger ut i fra kriterier for normalitet	Flere oppdages på et tidligere tidspunkt	Mest mulig skreddersøm	Mer spesialpedagogisk spisskompetanse	Objekt	Økt omfang av spesialundervisning?	Merkelapper og segregering?
Spor 2: Lærevansker/ diagnoser er en sosial konstruksjon	Kartlegge barrierer og muligheter i læringsmiljøet	Færre barn kommer til kort og får navngitte lærevansker og diagnoser	Fokus på universelle tiltak og god kvalitet på det ordinære	Mer fokus på komplementær kompetanse	Subjekt	Reduksjon av spesialundervisning?	Bagatellisering og tilsløring?

0%

31%

Avsluttende refleksjon

Ulike tolkninger og forståelser av både spesialundervisning, inkluderende praksis og barn og unge som strever legger føringer for hvordan vi tenker og handler